

A Petőfi-Maraton

A 31. SZÁMLA

Selyem-pókfonalakról alácsüggő báránnyelűk alatt, langyos kamaszlány-szellőcskében, igyekszem a csendes, immár csendes, a csekély számú forradalmait elzúgatott városon át törzkávéházam irányába, hogy végre belekezdjek nagyívű előadás-sorozatomba a Magyar Mámor történetéről, melynek külön fejezetét alkotandja majd a Magyar Bohém fenomenológiája. Kihűlt házfalak közt araszolok, miközben ilyesfajta feliratokat látok: az összes szemetesvödron egy lefelé mutató nyíl mellett: „Migráns”; továbbá: „Buzi zsidó Demszky”, aztán „Lőj egy rohadt niggert”, és végül: „Forradalmi menü, 1390”, mely utóbbi nem egy évszámot, hanem az árat jelenti.

Így aztán teljes szellemi vértezetben, kidurranó alkotói kedvvel nyitok be a terembe, és azonnal elindulok kispolcom felé, melyen a Mámor kiskönyvtára című, mára némileg városi legendává vergődött gyűjteményem kötetei peckeskednek.

De még alig foglalkok helyet törzsasztalomnál, és töprengek el szokásom szerint a kérdésen: vajon ma fröccsös, pálinkás, vodkás, vagy egyszerűen csak ásványvizes nap van-e, az az mivel kenegessem előadásom előtt a torkomat, hogy hangom szárnyaló, tiszta, egyben szerfölött meggyőző legyen, röviden: még alig nyúlok hátra, hogy kezemmel végigbecézem egy fél élet homlokverejtékes munkájával összehozott könyveim gerincét, mintegy tapintással választva ki a ma szőnyegre kerülő munkát, mely feltehetően CSEPREGHY FERENC *A vízözön* című 1875-ben bemutatott zenés-dalos-táncos népszínmű-paródiája lesz, amelyben az erkölcsösöz, ugyanakkor zugivó NOÉ a bort istenítő MÁMOR tündérrel kerül szembe, miközben a bárka különféle kamráiban, akár egy sokfolyosós mai szállodában, mindenki mindenkivel...; mondom, még idáig se jutok, csak hátradőlök az asztalnál, amikor a TÁLTOS nyúl a szemmel láthatólag ma nem az első, de nem is a negyedik pohara felé a maga törzsasztalánál, és ily panaszos mondatot nyilaz felém:

– Ezt megúsza, FILOLÓGUS uram, ezt úgyesen megbundázta... Maga nem lett álomgyilkos. Nem írta alá. Én bezzeg szégyenben maradtam. Én lettem az álomgyilkos! Én! Én, mint Macbeth, aki öli az álmot! Én, aki egykoron ifjú elmével...

– Most csodálkozik? Megmondtam magának már a múltkor, hogy lévén megrögzött individualista, semmiféle körlevelet, petíciót, tiltakozást, csoportos felmondást, et cetera nem írok alá, még akkor se, ha egyetértek vele. De maga miért nem vág vissza a jelenlegi miniszterelnöknek? Miért nem jelenti ki nyilvánosan, hogy nem maga, hanem ők a valódi álomgyilkosok...

– ...azaz sokkal inkább álom-bakók, ahogy a maga kedvence ADY ENDRE írta – net fel szárazon a TÁLTOS, miközben asztalomhoz lép, és egy kancsó mézes színű fehéret helyez az asztalra, harmatos, szürke csőrű szódásüveget állítva mellé. – Ezt igya, kedves uram, valódi fröccsöt a forradalom emlékére, ha már VÖRÖSMARTY MIHÁLY feltalálta nekünk ezt a nagyszerű szót, aki mint tudjuk szintén nagy barátja volt a fröccsnek és egyéb itókáknak, nem beszélve a maga készítette pezsgőről. A vendégünk ma, mégpedig abból a díjból, melyet Melinda nyert a MAMA kebelén, azaz a Magyar Művészeti Alkotóházban végzett kiváló könyvtárosi munkájáért, és akinek a nevében meghívok mindenkit eme forradalmi fröccsre – int át a maga szakállára magában vodkázgató SZTAREC és a jegyzeteibe mélyedő VÁNDORFILOZÓFUS felé.

– Gratulálok! Szívből gratulálok, hiszen pályám kezdeti szakaszában magam is könyvtárosként tevékenykedtem, noha sosem voltam a Nemzet könyvtárosa. De hol marad NEMETSCHKE? Hol ez a *neugebackener Wiener Hausherr*? – kiáltom át SZABÓ ERVINNÉ felé, aki azonnal felüti fejét céges laptopjából, és máris jelent:

– Itt van! Wienből, azaz Bécsből jelentkezik Skype-on – azzal megnyom egy gombot, és a terem végén felállított nagyképernyőre vetíti NEMETSCHKEK képét.

Mire a FIZETŐPINCÉR a fejéhez kap: – Tévé az én kocsmában! „Borzalmas, rettenetes dolgok történnek ezen a földön!” Jeremiás, 5:30.

– Sose panaszolkodjon, *Herr Ober* – mondja egészen világfiás hangon NEMETSCHKEK, aki egy szál ingben valami kerthelyiségben ül, és akinek derült képe mögött világosan felismerem bécsi időszakom egyik törzshelye, vagyis a Café Rüdigerhof OTTO WAGNER egy tanítványa, a remek építész és cionista, OSCAR MARMOREK által tervezett félszeccsziós épületét. – Sose panaszokodjon, mivel ilyen nobilis törzsközönsséggel egyetlen budapesti *Beisl* sem dicsekedhet, még itt, Wienben is raritás az ilyesfajta *Kneipe*. És vigaszul most még annyit, hogy hamarosan alkalmat keríték arra, hogy a társasággal együtt Önt is meghívjam a Bunkerei nemű mesés kerti vendéglőbe az Augartenbe, ahol vendégként és nem gazdaként kell majd helytállnia.

De hogy FILOLÓGUS uramnak is feleljek, azért nem mentem a székesfővárosba, mert – *ehrlich gesagt* – kicsit ijeszt és nyomaszt a magyar ünneplés március idusán. Ahol egy párt a következő, feltehetően komolynak szánt kérdést tette fel: Vajon PETŐFI és JÓKAI akarta-e volna a paksi bővítést?!

Van egy nagy undorom, ahogy ADY ENDRE írta, egyszóval maradtam a *klingende-singende* Wienben, ahol már kacag az új tavasz, és ebből a kedélyes *Schanigarten*ből küldöm jókívánságaimat a *Stammtisch*nek, valamint SZABÓ ERVINNÉ-nek a díjához. És most engedjék meg, hogy egy hamisítatlan bécsi fröccsel igyak budapesti barátaim egészségére! Kocc!

Azzal egy *Weltmensch* kézmozdulatával dönti gallérja alá a gyöngyharmatos pohárban párálló italt.

– Vegyen róla példát – mondom a TÁLTOS felé –, és maga is gurítson le még egyet. És ha nagylöttyös sértettségében mindenáron valamilyen borsot akar törni a mai magyar kormányzat orra alá, javasolom, nézze meg azt a dolgot, amit kedves Melindájának tegnap küldtem át volt, azzal a meghagyással, hogy ma olvassa fel ebben a teremben. Annyit bevezetőül, hogy a körképes FESZTY ÁRPÁD fogalmazta, mégpedig 1897 októberében, javaslatként a forradalom közeledő, akkor 50-ik évfordulójára. Hallgassuk!

Azzal intek, és SZABÓ ERVINNÉ már olvassa is a céges laptopból:

„Márczius idusa

Felhívás író és művésztársaimhoz.

Ez a nap a gondolatszabadság, a népszabadság és a földszabadság napja.

E napnak fénykörén Petőfi Sándor alakja sugárzik felénk.

Petőfi Sándor az írók, művészek fejedelme.

Petőfi napját, a népszabadság napját nem ünnepelhetjük másként, mint magával a néppel.

Rendezzünk egy óriási ünnepélyt a Rákoson vagy Kelenföldön, hívjuk meg reá vendégül a magyar népet. Hívjuk meg nemzetiség- és valláskülönbség nélkül hazánk minden vidékét, gyűjtsük össze egy táborba. És vezessük végig a fővároson.

Vezesse őket Petőfi alakja.

Vonuljanak fel az ezüstgombos, sastollas komáromi szekeresgazdák, majdnem zordonan festői barna kunok rókatorkos mentéikben, a hortobágyi gulyások, deli csikósok ficzkádozó lovaikkal.

Lássuk hazánk sok tarka népét.

Lássuk a szép sudár, hajadon leányokat, gömbölyű magyar menyecskéket tarka viganóban, csipkés ingvállaikkal, jöjjenek aranypénzes nyakkal a szép oláh fáták ringó termetüikkel, ökrös, bivalyos szekéren, vagy férfimódon lóháton ülve, kísérvé a havasi móczok szálas alakjai által, a székelyek az ő mokány hegyi lovaikkal, Baranya cifra népe, a selyemviganós Dárda és Siklós, az Ormányság hófehér patyolatban, a kihímzett dolmányú, hasított pendelű sokaczkok, a szironnyal kivarrott ködmönű, hímzett ingvállú felvidék, a különböző vidékek érdekes járművei, paraszt fogatok, bivalyos szekerek. Kísérje minden csoportot az ő zenéje, az oláh pásztor fújja az ő bánatos havasi kürtjét, zengjen a svábok rézmuzsikája, keseregjen a tót duda és a magyarnak húzza a kesergőt a cigány.

Kövesse őket, mint a népszabadság legelső harczosa, a sajtószabadság szekere – utánuk jöjjön a 48-as honvédek csoportja, mint kik vérüket ontották érette, azután a művészetek, ipar, kereskedelem stb. díszszekerei.

Vonuljon végig az egész összegyűlt tábor a fővároson. Azután a Vérmezőn megállva, tartsunk ott állomást, ott fogjon kezét egymással úr és a nép, s minden nemzetiségű néppel együtt adjunk hálát az istennek.

Szolgáljon ott áldozatot az Úrnak minden vallás felkent papja, adjon hálát Istennek mindenki a maga vallása szerint, és zendüljön meg Isten szabad ege alatt és a tömjénfüsttel szálljon fel égig és ezerek ajkáról Kölcsey örökszép *Hymnusa*.

Fordítsuk le e dalt németre, oláhra, tótra, ráczra, hadd énekelhesse minden ajkú nép együtt velünk, az Isten minden nyelven megérti, s bizonyára lesz itt e földön foganatja, ha kezét fog velünk a rácz, oláh, német, a tót, és a magyarral együtt dalolja: Isten áldd meg a magyart!

Azután táborba szállva, örüljön egymásnak az úr és a nép – végződjék az egész egy hatalmas népmulatsággal.

Vigye hírül az ország minden része felé, aki e menetben részt veendett, hogy nincs idegen egy sem ez országban, testvéréül tekinti mindegyiket a magyar, s amint ők osztottak velünk bánatunkban, úgy osztozunk mi velük örömeinkben.

Mutassunk be egy második népvándorlást, mint ahogy bevándorolt a nemzet hadseregei élén asszonyaival, gyermekeivel, hogy országot, helyet foglaljon magának e világrészben, egy ezredév után, megbékülve az itt lakó népekkel, most azokkal együtt jelenti be Európának, hogy országuk helyet akar foglalni a műveltség és előrehaladás világában.”

– Nemes szándékú terv, de annyi biztos, hogy megvalósíthatatlan, mivel a magyar sosem volt befogadó nép – dörmögi a SZTAREC, aki továbbra is ragaszkodik a maga vodkájához. – Még talán emlékeznek rá, hogy egy éve az úgynevezett szembeszomszéd bejelentése alapján engem mint migránskülszejű egyént vittek be a rendőrsre, és hallgattak ott ki, és csak a *дарагая* Melinda közbenjárására engedtek szabadon, pedig már fenyegetett a kitoloncolás veszélye.

Nem véletlenül írja MIHAIL BAKUNYIN, hogy „akik ilyen terveket szőnek maguknak, és őszinte szándékuk azok megvalósítása, vitán felül behunyt szemmel cselekednek, hogy ne lássák teljes valójában a mi orosz valóságunkat”. Rakják az orosz helyébe a *magyar* szót, és értik mire gondolok.

– Ritkán értek egyet szembeasztal-szomszédommal, hacsak a *sweet* Melinda dicséretében nem, de ezúttal csak tapsolhatok az idézetnek – üti fel fejét jegyzetei halmából a VÁNDORFILOZÓFUS. – Maguk magyarok folyvást álmokat szőnek, és FESZTY nem véletlenül nyerte el a halálára írt versben a „magyar álmok színes álmodója” címet, és aki kitüntetett helyet foglal el régen tervezett előadás-sorozatomban, amely, mint az Önök is tudják, *A fej betegségeiről*, KANT úr nézetei alapján, különös tekintettel a magyar seggfejre címet visel.

De ekkor már NEMETSCHKEK se bírja, hogy közbe ne kotyogjon: – Tudják, mire emlékeztet engem FESZTY úr tervezete? Arra a *Fesztzugra*, azaz ünnepi menetre melyet HANS MAKART, egyébként FESZTY ÁRPÁD félbarátja és festőkollégája rendezett az I. FERENC JÓZSEF és ERZSÉBET KIRÁLYNÉ házasságkötésének 25-ik évfordulójára 1879-ben. Ámde Herr MAKART terve meg is valósult, és április 27-ének verőfényes vasárnapján a számtalan történelmi kosztümbe bújt művész- és bohémvilág, valamit az őket bámuló több tízezres tömeg estig hullámozott és mulatott a Prátertől egészen a frissen avatott Ringig.

– *Wirklich interessant*. De folytatnám, ha meg nem sértem Önöket, és a vérbeli Wiener Kerlt, azaz HERR NEMETSCHKEK-et – mondja vérfagyhaló nyugalommal a VÁNDORFILOZÓFUS. – Bizonyára Önök is tudják, hogy a félőrrült, a még az angyali türelmű DAVID HUME-mal is összeveszett JEAN-JACQUES ROUSSEAU készített 1772-ben egy alkotmánytervezetet Lengyelország számára. És ebben ilyesfélét olvashatni:

„A nevelésnek kell nemzeti erőt adnia a lelkeknek, s olyannyira irányítania kell az emberek gondolkodását és ízlését, hogy hajlamaik, szenvedélyeik révén legyenek hazafiak. A gyermeknek, amikor kinyitja szemét, hazáját kell megpillantania, s egészen halála napjáig nem függesztheti szemét másra, csakis a hazájára. Minden köztársasági az anyatejjel szívja magába a haza szeretetét, vagyis a törvények és a szabadság szeretetét. Húszéves korára egy lengyel már nem lehet ember, egészen lengyellé kell válnia.”

Mintha a mai Magyarország urai, akik éppenséggel nem bevezetni, hanem kivezetni próbálják e hont Európából, olvasták volna az eszelős francia esszéjét. Rakják a *lengyel* szó helyébe a *magyar* szót, és máris világos, miről beszélek.

– Szerintem a Prátertől a Ringig nincs meg negyvenkét kilométer. De a talán a Rákostól vagy Kelenföldtől a Vérmezőig megvan annyi, vagy nem?! Nos?!– kérdem most a TÁLTOS-t, aki azonnal szagot fog.

– Mire akar ezzel kilyukadni, maga liberális, valódi álom-bakó? Még nyolc fröccs után is érzem, hogy valami agyalágyult ötletébe akar belerángatni ismét...

– Áh, dehogya... szó sincs róla – mondom, és azzal megnedvesítem ajkaimat a remek fröccsel. – Mindössze arra gondoltam, hogy maga, aki kétségtelenül PETŐFI örököse rendezhetne a felvonulás helyett egy PETŐFI-MARATON-t. A Rákostól vagy Kelenföldtől a Vérmezőig. Kis maraton, kétségtelen, de az se tagadható, hogy a miénk, hiszen egyfajta ámokfutás ez, régi magyar vágta. A maga MAMA-kapcsolataival minden gond nélkül megrendezhető lenne a futam. Képzelve csak el, ahogy a jelöltek kokárdás trikóban vagy hajpánttal állnak rajthoz, kozmopolita reklámok helyett mellükön vagy hátukon egy-egy kalotaszegileg ráhímozott PETŐFI-idézetet viselnek, és...

De nem folytathatom, mert e pillanatban SZABÓ ERVINNÉ lép elő, és tőle szokatlan indulattal rivall rám:

– Azonnal hagyja abba ezt a nihilista hülyéskedést! Mert megcsináljuk! Persze nem úgy, ahogy a maga epés vére sugallja, hanem úgy, miként például a BARTÓK-MARATON-t

rendezték a Nemzeti Művelődési Házban! Egy adott napon, reggeltől estig csak és kizárólag PETŐFI műveket fognak felolvasni és szavalni a Ház egész területén! Vagy valahol máshol, ezt még el kell intéznem.

– No lám, szégyellhetjük magunkat – mondja a VÁNDORFILOZÓFUS, azzal feláll és meghajtja magát SZABÓ ERVINNÉ felé. – A szép hölgy kétségkívül a gyökerénél ragadja meg a dolgot, és ez az ötlet, noha nem nélkülözi a giccs elemeit, nem is teljesen rossz. Sőt.

– De remélem, a felolvasásból ezt az izzón magyarelles PETŐFI-verset se felejtik ki, akinek a jelek szerint volt orosz temperamentuma – bög bele a SZTAREC a szálába. És már szavalja is:

Isten, küldd e helóta népre
Földed legszörnyűbb zsarnokát,
Hadd kapjon érdeme díjába'
Kezére bilincset, nyakába
Jármot, hátára kancsukát!

Mély csend lesz ettől a teremben. És miközben eltolom magamtól a fröccs keserű poharát, azt látom, hogy Bécsben NEMETSCHEK felkortyolja utolsó cseppjeit, a zsebébe nyúl, és kitér a mellére egy kokárdát, aztán kikapcsolja a gépét, mi meg dermedten, magunkba süppedve ülünk, a képernyő mákosan zúg, nem iszik senki, a bor langyosan pang a poharakban, üveges szemekkel élőképpé fagyunk, de amúgy sincs mit tennünk, hiszen SZABÓ ERVINNÉ és a TÁLTOS már régen kiegyenlítették a 31-ik számlát. ■■■

■ **Bán Zoltán András** (1954): irodalmár. Csont András néven zenei írásokat is publikál. Korábban a Beszélő és a Magyar Narancs szerkesztője. Legutolsó kötete: *Giccs*, Kalligram, 2016.